

V torek, četrtek in soboto
lahaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
doma vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .
Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . .
za četrt leta 2 . . . 60 . . .
Vredniti in opravištev
je na stolnem trgu (Dom-
plat) hišna št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaila:
Za navadno dvostopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiska krat,
5 kr., če se tiska skrat;
4 kr., če se tiska skrat;
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisk je plačati
kolek (stempel) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankirajo.

Št. 6.

V Mariboru 14. aprila 1868.

Tečaj I.

„Vade mecum“ poslancu L. Svetecu!

(Konec.)

Pa ko bi prosti narod res tudi ne bil od konca do kraja tak, kakoršen bi za Svetčev nauk moral biti, vendar bi vse priporočevanje zveličavnih pritožeb še vedno ostalo šepasto, kajti vse naše prizadevanje bi bil neskončen, pa žali Bog nerodoviten in smešen boj brez najmanjšega upa zaželeno zmage. Tudi se po pravici sme vprašati: čemu je Svetec toliko ponosen na to, da on državnemu zboru pomaga (če res kaj več pomaga nego na plugu sedéca muha orati) delati dobre postave, ako teh tako slavnih postav ni treba držati nikomur, kogar vežejo? ako se mora za-nje, komur branijo pravico, vsak tožiti in trgati, predno zve, ali veljajo vsem, ali samo nekterim ali nikomur? — Iz vsega Svetčevega besedovanja bi se morda utegnolo tudi še to posneti, da je naša vlada res tako slaba, da celó sama svojih postav ne more v djansko življenje spravljati. Tudi to ni rés! Dualizem je zdaj še energičen, kedar in kjer hoče. Doklé energičen ostane, to je drugo vprašanje. Na Hrvaškem je mahoma službo vzel vsem učiteljem, katerih se je bal, in ljudi je siloma pritiskol, da so magjarone volili; v Reki je umazano počestno drhal ščul na Slovane, kateri mu niso bili prijazni; v Ljubljani je v zadevah Sokolovih iz komarja naredil slona, kateri je poteptal ves naš up najbližnje bodočnosti. Svetec je torej s svojim modrovanjem prišel čisto na suho, tedaj bi najbolje storil, ako bi molčel na Dunaji sedel, dokler se more rediti, kajti prepričani smo, da se mu bo v prihodnjih volitvah, naj ta vlada ostane ali pade, trje godilo, nego si morebiti do zdaj še sam domišljuje. — Dalje Svetca vprašamo: ali je časopisje, v katerem se denašnji dan strinjajo kolikor toliko duševne moči vsacega naroda, časopisje, katero pomaga državi vladati, ker ga poslušajo celó v najvišjih vladnih krogih, in se zaradi tega imenuje šesta vlemoč, res podobno hripavemu kričanju pijanega človeka v umazani beznici? Kje je Svetčeva logika, s katero se tako rad baha, da mu nekteri uže res na brado verjame, kako je ta mož čudovito logičen! Treba je torej, da tudi o tem nekoliko spregovorimo. Logika ni nobena privilegija, samo Svetecu in še kakim trem njegovim prijateljem dana; logika je pravilo, nelogika je izimek od tega pravila. Ona je naravna dota vsemu človeštvu, kmetu in gospodu, beraču in bogatinu; ima jo vsak, ta več, ta menj, kakor ima sluh, vid in druge naravske zmožnosti. Pa, kakor človek, kateri se posebno rad hvali, da je bogat, ali gotovo nič nima, ali pa bi s tem gotovo rad koga prevaril; tako tudi tisti, kateri se vedno rad z logiko baha, logike ali nima, ali pa s tem ostudnim bahanjem hoče pametne ljudi prisiliti, da bi verjeli njegovim najabotnejšim besedam. Toda take umetnosti pri nas ne ujamejo nobenega raka; tako orožje več ne reže, ker je skrhano, torej v nožnice ž njim!

Svetec dalje pravi: „Politika“ je unidan pisala (Svetec bi menda najrajši hotel, da bi „Politika“ ne bila pisala), da je Jezerski občini na Koroškem po deželnem odboru pod kaznijo 5 gl. ukazano, da mora nemški zapisnik predložiti namesti slovenskega. Jaz mislim (misli, ali vprašanje, če tudi verjame?), ako se občina pritoži, da ta kazen nikakor ne bode obveljala. Pa če tudi obvelja (tedaj je vendar mogoče, da obvelja?), tega po moji misli ne bode postava kriva (tudi po moji misli ne), ampak tisti, ki so od cesarja postavljeni, da čujejo nad postavo, pa bi, pozabivši svojo dolžnost in svojo prisego, nje izdajalci postali. — Ali se to ne pravi otrobe vezati? Kaj bi Čehi rekli, ako bi kaj tacega začel blesti njih Rieger ali Palacky? Kajti najmenj za tako velikega moža se je Svetec do zdaj res čislal. Svetec! ali te je Beust postavil za svojega misijonarja med trdovratnimi Slovenci? „Novice“, ali niste rudeče po obéh licih od vratú do vrha témena, ker si kaj tacega slovenskemu narodu upate prinesiti? Čemu se cesarjeva osoba pritiče sem, kamor ne spada? Ali ni v nebo vpijoče, da je kje na Avstrijski zemlji kak deželni odbor, kateri sme kaznovati tistega, ki se hoče držati državljanske osnovne, to je, prve in najvažnejše pravice, katera se po nemški imenuje grundrecht? Kaj pomaga, če sama kazen, pa tudi ta še le morda ne obvelja, pravica pa tudi ne obvelja? Luka! ali ti nič ne gredó mravljinci po hrbtu, ker vidiš, da se moraš tudi ti, ki si nam prerokoval hribe medú iz Beustove modre vlade, vže sam bati, da bi ta kazen vendar le utegnola obveljati? Čas je, da se tvojemu postopanju pred vsem Slovenstvom javno potegne ličina z obraza, čas je, da se ti v lice pové, da to je sam prazen dim, kar ti puhaš iz svojih ust, in da ni na vsem Slovenskem nobene misleče duše več, katera bi ti še verjela. Zatoraj: Več se ne napenjam, ker se zastoj napenjaš!

Dopisi.

Iz Ljubljane. 7. aprila. A. (Nemško gledališče in dramatično društvo.) Zastoj hrepenimo mi Slovenci po tem kar imajo razun Slovakov vsi naši slovanski bratje v Avstriji, po narodnem gledišči. Kar imajo oni že dolgo, k temu smo mi rekoč še le temelni kamen položili, na katerem bo morebiti s časom mogoče sezidati pribežališče domači dramatični umetnosti. Pri nas vlada v gledišči zmiraj še ptujščina in ošabno nosi glavo po konci, akoravno je na slabih nogah in jo je treba vedno podpirati. Razun tega da dobiva nemško gledališče v Ljubljani iz deželnega zaklada vsako leto 1500 goldinarjev podpore, treba je bilo še privatne pomoči in res se je združilo že pred dvema letoma več prijateljev nemškega gledišča, ki so vsako leto nabrali okoli 1500 gold. v podporo hirajoči nemški Taliji. Dosedanji vodja g. Zöllner je sicer storil, kar je mogel, da je imel dobre igralce in pevce, to je res, imeli smo dobro opero, ali kaj pomaga to, bilo je vse nemško. Za slovenske predstave se mož ni dosti potrudil in še s temi 3000 gold. podpore je težko vozil. Da dramatiško društvo ni že letošnjo zimo napravljalo slo-

Listek.

O slovanskem narodnem pesemstvu sploh, posebno pa srbskem.

(Dalje.)

Kakor je lepa človeška razmera do narave, tako je lepa njegova razmera do ostalih ljudi, njegovih bratov. Posebno se ljubezen do očeta in matere, do sester in bratov velika in srčna kaže v pesmih. Zato je Slovan naj raje domá. Veliko pesmi slavi to ljubezen do domačije, posebno v takih prizorih, v katerih se ljubezen naj bolj živa kaže, namreč kadar se kdo loči od svojih, ali kadar se vrača iz tujine zopet domu; zakaj — kakor neka rusinska pesem pravi

Jak tiazko na bezvodi
Rybi probyvaty
Tak tiazko na čužyni
Bezridnomu prožyvaty.

Ker je ljubezen do svojih Slovanu tako velika in srčna, zato tudi ni veče nesreče za njega, kakor zguba dragih mu in ljubih. V vseh slovenskih narečjih se najde veliko lepih pesmi, ki prav ginljivo popisujejo žalostno osodo „sirote“.

Z ljubeznijo do rodbine je v ozki zvezi ljubezen do širje rodbine, do naroda in njegove domovine, in do vsega, kar je domovini kiné in ponos.

Zato slavi staročeska pesem Višegrad, v starih časih prestolno mesto Česke zemlje, s temi-le besedami:

Ha ty naše slunce Vyšehrade tvrd!

Ty smiele i hrdie na priekre stojješ

Na priekre stojieši, všem cuzim postrah!

In v neki srbski pesmi devotica Margita proklinja sremskega vojvoda Rajka, da Turkem pušča pleniti po Sremu, kar je bilo nemogoče, dokler je bil še živ vojvoda Mirko. Rajko, ki je skrivaj poslušal deklico, pristopi in ji razjasni, da on s a m nič opraviti ne more, z Mirkom pa je bilo še mnogo mnogo drugih junakov po Srbskem, ktere ji vse našteje, in na zadnje pravi:

Sve to bjehu naše vojevode,
Sve su bili pa su preminuli,
Koji, seko, oni počinuše
A koji li oni izginuše.

Sam ostade u Sremlu Rajko,
Kao suvo drvo u planini.
Šta će sebi? šta li će Sremlu?
A šta li će u Sremlu Turcima?

Danas toga nema nijednoga,

In potem Rajko „izvadi nože od pojasa“.

Udari se posred srca živa
Mrtav pade na zemljicu črnu.
Rajko pade, Margita dopade,
Pišti ljuto, kao zmiija ljuta:

Kako biste, kako preminuste
A kako li roblje ostaviste!
Roblje vaše sve tursko podnožje
Namastiri turske pogrđice —

Braćo moja, srbske vojevode

Na to si tudi Margita življenje vzame, ker žalosti o propadu svoje domovine ne more prenesti.

Naj popolnejše pesništvo imajo, kakor sem že povedal, Srbi. Hočemo se torej ž njimi malo bolj na tanjko seznaniti. — Naj prvi je pozornost izo-